

horni herbifreiðarinnar. Þessi frásögn bifreiðarstjórans fær ekki staðizt, þar sem hann segist hafa ekið miklum mun hraðar en herbifreiðin.

2. Þess er vænzt, að Sverrir Meyvantsson, bróðir áður-greinds Ríkharðs, verði kallaður fyrir dóm og spurður ýtarlega um atvik að slysinu.

3. Rétt er að spyrja vitnið Freyju Norðdal um það, hve langt bil hafi verið milli bifreiðanna, er hún taldi herbifreiðina hafa beygt fyrir R 1173.

4. Reynt skal, ef þess er kostur, að afla skýrslna og gagna frá herstjórn Bandaríkja Norður-Ameríku varðandi slys þetta.

5. Loks veitist aðiljum kostur á að afla gagna um önnur þau atriði, er málið varðar og efni kunna að standa til.

Ályktarorð:

Aðiljum skal gerður kostur þess að afla framan-greindra gagna.

Föstudaginn 28. marz 1947.

Nr. 44/1944. **Valdstjórnin** (Hrl. Gunnar Þorsteinsson)
gegn

Jóni E. Waage (Hrl. Lárus Jóhannesson).

Setudómari Einar Arnalds borgardómari
í stað hrd. Árna Tryggvasonar.

Verðlagsbrot.

Dómur hæstaréttar.

Hjálmar Vilhjálmsson, bæjarfógeti í Seyðisfirði, hefur kveðið upp hinn áfrýjaða dóm.

Eftir að dómur gekk í héraði, hefur nýrra gagna verið aflað í máli þessu, þar á meðal yfirlýsinga frá verðlagsstjóranum í Reykjavík.

Eins og segir í hinum áfrýjaða dómi, var auglýsing um verðlagsákvæði nr. 128/1941 í gildi, þegar atvik máls þessa gerðust. Hins vegar hefur það komið í ljós, að fylgt hefur verið þeirri reglu af stjórnvöldum verðlagsmála að leyfa

verzlunum austan lands að bæta 3% vegna ýmiss kostnaðar við kaupverð á vörum þeim, sem í málinu greinir, öðrum en skófatnaði, áður en álagningu smásala var við bætt. En á skófatnað var leyft að bæta a. m. k. 5% við kaupverðið vegna þessa kostnaðar. Þykir verða að leggja þessar reglur til grundvallar í málinu. Þá þykir og kærða hafa verið heimilt að telja leyfisgjald með kostnaðarverði vara, þegar hann hefur greitt það.

Skal þá vikið að einstökum kæruatriðum.

Að tilhlutun dómsins hefur löggiltur endurskoðandi reiknað verð á vörum þeim, sem kærði er sakaður um að hafa selt dýrar en lögleyft var. Hefur endurskoðandinn í reikningi sínum m. a. lagt til grundvallar þær reglur um verðlagsálagningu, sem nú hafa verið nefndar.

1. *Um handklæði.*

Samkvæmt framangreindu var löglegt að selja hvert handklæði á kr. 6.99. Því hefur verið haldið fram af trúnaðarmanni verðlagsyfirvalda, að kærði hafi verðlagt handklæði þessi á kr. 7.65. Kærði hefur haldið því fram, að hann hafi selt þau á kr. 6.65, og er hið gagnstæða ekki sannað gegn neitun hans.

2. *Um kjólaefni.*

Löglegt var að selja þau á kr. 29.58 hvern metra. Kærði hefur játað að hafa selt 43 metra af efni þessu á kr. 30.00 hvern metra, og er því ólögleg álagning hans kr. 0.42 á hvern metra eða samtals kr. 18.06.

3. *Um karlmannaskó.*

Telja verður, að löglegt söluverð á hverjum skóm hafi verið a. m. k. kr. 47.14. Ósannað er, að kærði hafi selt skó þessa hærra verði en 47.00 kr.

4. *Um áklæði.*

Löglegt var að selja það á kr. 12.84 hvern metra. Telja verður sannað, að kærði hafi selt 5.62 metra af áklæði þessu á kr. 13.45 hvern metra. Verður ólögleg álagning þá kr. 0.61 á hvern metra eða samtals kr. 3.42.

5. *Um nærfatnað.*

Löglegt var að selja hann á kr. 32.77 samstæðuna. Söluverð kærða var kr. 32.50.

6. *Um karlmannafrakka.*

Löglegt verð á þeim var kr. 248.71. Söluverð kærða var kr. 247.50.

7. *Um vatnsglös.*

Heimilt var að selja þau á kr. 1.37 hvert glas. Sannað er, að kærði seldi 94 glös á kr. 1.45 hvert glas. Verður ólöglegur ágóði kærða af sölu glasa þessara þá kr. 7.52.

8. *Um regnkápur.*

Löglegt var að selja hverja þeirra á kr. 62.57. Söluverð kærða var kr. 62.50 hver kápa.

9. *Um línskyrtur.*

Heimilt var að selja þær á kr. 27.85 hverja. Söluverð kærða var kr. 28.00, og seldi hann 15 skyrtur við því verði. Ólöglegur hagnaður kærða af sölu skyrtna þessara var því kr. 2.25.

Samkvæmt því, sem nú hefur verið rakið, ber að sýkna kærða af 1., 3., 5., 6. og 8. kærulið. En sala hans, sú sem greind er í 2., 4., 7. og 9. lið, varðar við áðurgreinda auglýsingu nr. 128/1941 og lög nr. 3/1943 um verðlag, svo sem segir í héraðsdómi.

Ákvæði héraðsdóms, þau er greinir í II., um viðurlög fyrir ýmiss konar óreiðu í varðlagningu, ber að staðfesta.

Brot kærða, að því er snertir of háa verðlagningu nokkurra vörutegunda, er lítilræði eitt, einkum þegar þess er gætt, að nokkur óvissa var um, hvernig verðleggja bar vörurnar. Verður því að ákveða refsingu kærða aðallega með hliðsjón af óreiðu þeirri, sem kærði hefur gerzt sekur um. Þykir refsing hans hæfilega ákveðin 500 króna sekt í rikissjóð, og komi 10 daga varðhald í stað sektarinnar, verði hún ekki greidd innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa.

Krafa um upptöku ólöglegs ágóða hefur ekki verið gerð í stefnu.

Ákvæði hins áfrýjaða dóms um ómerking ummæla og vítur svo og um málskostnað staðfestast.

Af hálfu stjórnvalda verðlagsmála hefur dómsmál þetta eigi legið eins ljóst fyrir og skyldi. Hefur það gert rannsókn þess umfangsmeiri og kostnaðarsamari en ella mundi, einkum fyrir hæstarétti. Þykir því eigi rétt að gera kærða að greiða allan áfrýjunarkostnað sakarinnar og telst hæfilegt, að hann greiði þann kostnað að hálfu, en ríkissjóður að hálfu, þar með talin málflutningslaun skipaðs sækjanda og verjanda fyrir hæstarétti, 1400 krónur til hvors.

Mál þetta hefur dregizt allmjög hér fyrir dómi. Sækjandi og verjandi málsins voru skipaðir 19. apríl 1944. Dróst málið svo um hríð fyrir tilmæli verjanda. En er það skyldi flutt hér fyrir dómi í júnimánuði 1945, þótti nauðsyn til að bera, að aflað væri frekari gagna frá stjórnvöldum verðlagsmála, og var því málinu frestað í því skyni. Sækjandi ritaði svo þáverandi verðlagsstjóra þann 11. júní 1945 og æskti frekari skýrslna í málinu en áður höfðu komið fram. Verðlagsstjóri svaraði fyrirspurn sækjanda með bréfi 23. maí 1946, og var það svar ófullnægjandi. Varð þetta til þess, að haustið 1946 var málinu enn frestað og löggiltum endurskoðanda falið að fara yfir það og svara ýmsum spurningum reikningslega. Loks var málinu frestað um hríð í vetur vegna utanfarar verjanda kærða.

Dómsorð:

Kærði, Jón E. Waage, greiði 500 króna sekt í ríkissjóð, og komi 10 daga varðhald í stað sektarinnar, ef hún verður ekki greidd innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa.

Ákvæði héraðsdóms um sakarkostnað í héraði, ómerking ummæla og vítur eiga að vera óröskuð.

Allan áfrýjunarkostnað sakarinnar greiði kærði að hálfu og ríkissjóður að háflu, þar á meðal málflutningslaun skipaðs sækjanda og verjanda fyrir hæstarétti,

hæstaréttarlögmanna Gunnars Þorsteinssonar og Lárusar Jóhannessonar, 1400 krónur til hvors.

Dóminum ber að fullnægja með aðför að lögum.

Dómur lögregluréttar Seyðisfjarðarkaupstaðar 1. apríl 1944.

Mál þetta er höfðað af valdstjórnarinnar hálfu með stefnu, útgefinni 21. desember 1943, gegn Jóni E. Waage verzlunarstjóra, til heimilis Austurveg 15, Seyðisfirði, til refsingar fyrir ætluð brot á verðlagsákvæðum og á lögum um verðlag nr. 3 frá 13. febrúar 1943, sbr. reglugerð nr. 43 frá 7. marz 1939, svo og til greiðslu málskostnaðar.

Kærði er kominn yfir lögaldur sakamanna, fæddur 1. ágúst 1895, og hefur, svo kunnugt sé, sætt eftirtöldum kærum og refsingum:

- 1940 $3\frac{1}{10}$ Aðvörun og áminning fyrir brot á ákvæðum um veitingasölu og lokunartíma sölubúða.
- 1942 $2\frac{1}{2}$ Dæmdur í 100 króna sekt fyrir brot á verðlagsákvæðum. Upptækur ágóði kr. 196.63.
- 1943 $2\frac{1}{5}$ Aðvörun fyrir brot á verðlagsákvæðum. Ólöglegur hagnaður, kr. 25.20, endurgreiddur.

Tildrög þessa máls eru þau, að í maí og júlí 1943 komu trúnaðarmenn verðlagsstjóra, Axel Kristjónsson, Sigurður Schram og Jón G. Kjerúlff, í verzlun E. J. Waage, sem kærði veitir forstöðu. Reiknaðist þeim til, að álagning verzlunarinnar væri í nokkrum tilvikum of há, enn fremur töldu þeir vera óreiðu á verðmerkingu og fylgiskjölum og kærðu því misfellur þessar, Axel Kristjónsson með bréfi, dags. 31. maí 1943, og Sigurður Schram og Jón G. Kjerúlff með bréfum, dags. 10. ágúst og 8. júlí 1943.

Áður en vikið verður að einstökum kæruatriðum máls þessa, þykir rétt að athuga gildandi reglur um verðlagningu almennt, eins og þær voru, þegar kærði verðlagði vörur þær, sem hann er sakaður um að hafa verðlagt herra en verðlagsákvæði leyfðu. Þar eð vörur þessar eru allar tollafgreiddar fyrir 29. marz 1943, gilda um verðlagningu þeirra *reglur auglýsingar um verðlagsákvæði nr. 128 frá 23. júlí 1941*, sbr. auglýsingu viðskiptaráðs nr. 3 frá 11. marz 1943, og ákvæði laga nr. 3 frá 13. febrúar 1943 til bráðabirgða.

Samkvæmt þessum reglum kallast verð vöru, sem álagning reiknast af, kostnaðarverð. Í kostnaðarverði mega teljast nokkrir kostnaðarliðir, auk innkaupsverðs, og er upptalning greinarinnar á kostnaðarliðum þessum tæmandi, svo að engir aðrir kostnaðarliðir koma til greina við ákvörðun kostnaðarverðs en þeir einir, sem berum orðum eru taldir með í upptalningu greinarinnar. Þegar af þessu

fyrirmæli hinna tilvitnuðu reglna leiðir það, að í kostnaðarverði vöru má hvorki telja *umbúðir* né *vexti* (disconto).

Þá segir enn fremur í tilvitnuðum reglum, að því aðeins megi telja kostnaðarliði í kostnaðarverði, að sannanlegt sé, að *þeir falli raunverulega, eins og þeir eru tilfærðir, á það innkaupsverð, sem álagning er reiknuð af.*

Af þessu leiðir, að athuga verður nánar kostnað þann, sem kærði og verjandi hans hafa tilfært vegna heimaksturs varanna. Í vörninni, rskj. nr. 9, er 60 krónum af reikningi Einars Ólasonar bifreiðarstjóra, sjá rskj. nr. 4 bls. 17, jafnað niður sem kostnaði við heimakstur aðeins 5 stykkja. Nefndur Einar Ólason hefur verið leiddur sem vitni í málinu. Staðhæfir hann, að þetta komi ekki til neinna mála, því að hann hafi í umrædd skipti ekið fjöldamörgum stykkjum fyrir verzlun E. J. Waage, a. m. k. 20—30. Af skjölum málsins má sjá, að flestar vörurnar, sem kært er út af, komu hingað með sama skipi. Nam vörumagn það, sem verzlun E. J. Waage fékk þá með skipinu, samtals 77 stk. Líkur virðast vera fyrir því, að téður Einar Ólason hafi ekið megin hluta þessara vara, þar eð hann annaðist með bifreið sinni akstur fyrir verzlunina, samtals 4 klukkustundir, einmitt á þeim tíma, sem nefnd 77 stykki munu hafa verið hér á skipaafgreiðslunni. Meðal annarra skjala, sem héraðsdómslögmaðurinn lét fylgja vörn sinni, lagði hann fram 5 reikninga frá Þorbirni Arnoddssyni bifreiðarstjóra, sjá rskj. nr. 9a, 9f, 9m, 9n og 9r. Reikningar þessir sýna kostnað við heimakstur hvernar einstakrar vörusendingar, sem kært er út af. Nefndur Þorbjörn Arnoddsson hefur verið leiddur sem vitni í málinu. Segir hann reikninga þessa vera skrifaða nú fyrir stuttu og greina einstakar vörusendingar samkvæmt ósk kærða. Aðspurður, hvort hann hafi ekki ekið fleiri vörum en reikningarnir sýna í sömu ferðum, svarar hann því, að það hafi hann ekki sett á minnið, því það sé ekki skrifað sundurliðað í vinnubók. Af þessu leiðir, að næsta lítið verður ráðið um það af reikningum þessum, hverju nam *raunverulegur kostnaður* við heimakstur varanna, sem kært er út af. Þar eð ekki hefur tekizt á annan hátt að upplýsa, hve hár þessi kostnaður var í raun og veru, verður rétturinn að meta hann. Með hliðsjón af vottorði kaupmannanna Jóns Stefáns-sonar og N. Ö. Nielsen, rskj. nr. 29, bls. 3—4, virðist kostnaður þessi hæfilega metinn á 1 krónu hvert stykki, miðað við 50 kg stykki.

Í bréfi verðlagsstjóra, dags. 5. nóv. 1943, rskj. nr. 4, bls. 11—13, segir, að eigi sé heimilt að telja leyfisgjald í kostnaðarverði vara, sem keyptar eru af innlendum birgðum. Í máli þessu virðist mega telja það upplýst, að verzlun E. J. Waage hafi raunverulega greitt leyfisgjald af erlendu vörunum, sem keyptar eru af innlendum heildsölubirgðum. Samkvæmt áðurnefndri auglýsingu um verð-

lagsákvæði nr. 128 frá 1941 virðist breyta heimild til þess að neita kærða um rétt til þess að reikna leyfisgjald, sem hann raunverulega hefur greitt, með í kostnaðarverðinu.

Verður nú vikið að einstökum kæruatriðum máls þessa:

I. 1. Reikningur Eddu h/f, dags. 17/3 1943. Innkaupsverð kr. 18193.84.

Samkvæmt framanrituðu koma eftirtaldir kostnaðarliðir til greina, eins og hér segir:

1. Flutningskostnaður	kr. 212.75
2. Vátrygging	— 167.95
3. Vörugjald (Hafnargjald)	— 13.75
4. Uppskipun, 5 stk. á 1.75	— 8.75
5. Heimflutningur (545 kg)	— 11.00

Samtals kostnaður kr. 414.20

eða 2.28%, miðað við innkaupsverð. Við bætist leyfisgjald 0.5%. Kostnaður því 2.78% alls. Kærði er sakaður um of háa álagningu á vörum samkvæmt framanskráðum reikningi, eins og hér segir:

a. Handklæði. Innkaupsverð kr. 4.75 pr. stk., kostnaðarverð kr. 4.88. Álagningarheimild er 42% samkvæmt auglýsingu nr. 128 frá 1941, hámarksverð því kr. 6.93 pr. stk. Samkvæmt kæru trúnaðarmanns verðlagsstjóra, Axels Kristjánssonar, var útsöluverð á handklæðum þessum kr. 7.65 pr. stk., er hann var að verðlagseftirliti í verzluninni 14. maí 1943. Kveður kærði þetta rangt, en viðurkennir, að verðið hafi verið óljóst skrifað hjá sér, og því ekki unnt að sjá, hvort átti að vera kr. 7.65 eða kr. 6.65. Í mótmælum þessum felst nokkur viðurkenning, og verður því að leggja framburð trúnaðarmannsins til grundvallar. Voru því seld 7 stk. af handklæðum þessum á verðinu kr. 7.65, en ætla má, að síðan hafi handklæði þessi verið seld á kr. 6.75 pr. stk.

b. Kjólatau (Texas). Innkaupsverð kr. 18.30 pr. yds., sem svarar til kr. 20.11 pr. metra, kostnaðarverð kr. 20.67 pr. m. Álagningarheimild er 42%, sbr. auglýsingu nr. 128 frá 1941, hámarksverð því kr. 29.35 pr. m. Kærði viðurkennir að hafa verðlagt kjólatau þetta á kr. 30.00 pr. m., en síðar var verðið lækkað í kr. 29.00 pr. m. Sala á hærra verðinu nam ca. 4,3 m. samkvæmt upplýsingum kærða.

c. Karlmannsskór R 1. Innkaupsverð kr. 33.85 pr. par, kostnaðarverð kr. 34.79 pr. par. Álagningarheimild 32% samkvæmt auglýsingu nr. 172 frá 16. okt. 1941, hámarksverð því kr. 45.92 pr. par. Trúnaðarmaður verðlagsstjóra, Axel Kristjánsson, telur útsöluverð á skóm þessum hafa verið kr. 48.00 pr. par, og hafði kærði ekkert við það að athuga við frumpróf málsins, en síðar heldur hann því fram, að skór þessir hafi aldrei verið á hærra verði en kr. 47.00 pr. par. Samkvæmt framanrituðu skiptir þetta ekki veru-

legu máli, þar eð hvort tveggja útsöluverðið er nokkru herra en hámarksverðið. Skór þessir voru samtals 18 pör.

d. Áklæði. Innkaupsverð kr. 8.35 pr. yds., sem svarar til kr. 9.18 pr. m., kostnaðarverð kr. 9.44. Álagningarheimild er 35% samkvæmt auglýsingu nr. 128 frá 1941, hámarksverð því kr. 12.74. Áklæði þetta verðlagði kærði í fyrstu á kr. 13.45, en lækkaði verð þess í kr. 12.75 pr. m., er honum var kunnugt um, að álagningarheimildin væri aðeins 35%, en ekki 42%, eins og önnur álnavara.

e. Undirföt. Innkaupsverð kr. 22.30 pr. sett, kostnaðarverð þá kr. 22.92. Álagningarheimild er 42% samkvæmt auglýsingu nr. 128 frá 1941, hámarksverð því kr. 32.55. Útsöluverð kr. 32.50.

2. Reikningur Ásbjörns Ólafssonar, dags. $1\frac{1}{2}$ 1943. Innkaupsverð kr. 2060.25.

Kostnaður verður, eins og hér greinir:

1. Umbúðir og flutningsgjald	kr. 26.50
þar frá dragast umbúðir, er áætlast	— 8.00
Eftir	kr. 18.50
2. Uppskipun áætlast	— 1.75
3. Vörugjald áætlast	— 2.00
4. Heimflutningur á sölustað áætlast	— 2.00
Samtals	kr. 24.25

eða 1,68%, að viðbættu 0,5% leyfisgjaldi, miðað við innkaupsverð. Kærði er sakaður um of mikla álagningu á 5 stk. af frökkum samkvæmt þessum reikningi. Innkaupsverð hvers frakka er kr. 178.00, kostnaðarverð því kr. 180.99. Álagningarheimild virðist vera 35% samkvæmt auglýsingu nr. 128 frá 1941, hámarksverð því kr. 244.34, en útsöluverð var kr. 247.50.

3. Reikningur Árnasonar, Pálssonar & Co., dags. $1\frac{1}{2}$ 1943. Innkaupsverð kr. 1653.30.

Kostnaður er, eins og hér greinir:

1. Flutningsgjald og akstur í Rvík	kr. 49.35
2. Uppskipun	— 1.75
3. Vörugjald (hafnargjald)	— 0.75
4. Heimflutningur á sölustað (45 kg)	— 1.00
Samtals	kr. 52.85

Að viðbættu 0,5% leyfisgjaldi, verður kostnaður alls 3,7%, miðað við innkaupsverð. Kærða er gefið að sök að hafa verðlagt 10 dús. af vatnsglösum samkvæmt reikningi þessum of hátt. Innkaupsverð kr. 10.80 pr. dús. eða kr. 0.90 pr. stk., kostnaðarverð því kr. 0.93 pr. stk. Álagningarheimild er 47% samkvæmt auglýsingu nr. 128

frá 1941, hámarksverð þá kr. 1.37 pr. stk. Glös þessi verðlagði kærði á kr. 1.45 pr. stk.

4. Reikningur frá Sjóklæðagerð Íslands, dags. 1⁹/₃ 1943. Innkaupsverð kr. 2115.00.

Kostnaður er, eins og hér greinir:

1. Fragt og framskipun	kr. 13.25
2. Vátrygging	— 10.00
3. Uppskipun	— 1.75
4. Vörugjald (Hafnargjald)	— 2.00
5. Heimflutningur á sölustað (75 kg)	— 2.00
Samtals	kr. 29.00

eða 1,37%, miðað við innkaupsverð. Kærði er sakaður um of mikla álagningu á 18 stk. regnkápur samkvæmt reikningi þessum. Innkaupsverð er kr. 45.00 fyrir hverja kápu, kostnaðarverð þá kr. 45.62. Álagningarheimild er 35%, sbr. auglýsingu nr. 128 frá 1941, hámarksverð því kr. 61.59, en útsöluverð á kápum þessum var kr. 62.50 pr. stk.

5. Reikningur I. Brynjólfssonar & Kvarans, dags. 1³/₄ 1943. Innkaupsverð kr. 1491.39.

Kostnaður er þessi:

1. Fragt og framflutningur	kr. 16.55
2. Vátrygging	— 16.75
3. Uppskipun	— 1.75
4. Vörugjald (Hafnargjald)	— 1.00
5. Heimflutningur á sölustað (40 kg)	— 1.00
Samtals	kr. 37.05

sem, að viðbættu 0,5% leyfisgjaldi, gefur kostnað alls 2,98%, miðað við innkaupsverð. Kærða er gefið að sök að hafa verðlagt manchetskyrtur of hátt samkvæmt þessum reikningi. Innkaupsverð er kr. 227.37 pr. dús., sem svarar til hér um bil kr. 18.95 pr. stk. Kostnaðarverð þá kr. 19.51. Álagningarheimild er 42% samkvæmt auglýsingu nr. 128 frá 1941, hámarksverð því kr. 27.70 pr. stk. Útsöluverð kærða var kr. 28.00 pr. stk. Í kæru trúnaðarmanna verðlagsstjóra, Sigurðar Schram og Jóns G. Kjerúlfs, stendur, að manchetskyrtur þessar hafi verið 11½ dús, en upplýst er, að þær voru aðeins 1¼ dús. eða 15 stk.

Með álagningu þeirri og verzlun, sem hér hefur verið lýst að framan undir töluliðunum I,1 a—d og I,2—5, hefur kærði að áliti réttarins gerzt brotlegur við gildandi verðlagsákvæði. Verðlagningu þessa annaðist hann að öllu leyti sjálfur. Ber því að refsa honum fyrir þetta samkvæmt lögum nr. 3 frá 13. febrúar 1943.

Hins vegar hefur kærði ekki brotið verðlagsákvæði með verðlagningu sinni á undirfötum, sjá staflíð I,1, e, og ber því að sýkna hann af þeim lið kærunnar.

II. Þá er kærði enn fremur sakaður um vanrækslu á verðmerkingu vara, að hann hafi innkaupsreikninga ekki ætíð á visum stað, svo að stundum gangi tafsamt að finna þá, og að útsöluverð hafi hann ekki fært á innkaupsreikninga, þó fyrirmæli hafi verið gefin honum í þá átt.

Vitnunum Axel Kristjónssyni, Haraldi Viglundssyni og að nokkru leyti vitninu Jóni G. Kjerúlf kemur saman um það, að vanræksla hafi átt sér stað við verðmerkingu hjá kærða. Vitnunum Sigurði Schram, Jóni G. Kjerúlf og Haraldi Viglundssyni ber öllum saman um það, að innkaupsreikningar yfir vörurnar hafi stundum ekki fundizt eða gengið tafsamt að finna þá, og vitnið Jón G. Kjerúlf hefur sérstaklega kvartað undan því, að kærði hafi vanrækt að færa útsöluverð varanna á innkaupsreikninga, þrátt fyrir fyrirmæli vitnisins til kærða um að gera það.

Meira og minna óákveðin mótmæli kærða um þessi atriði fá ekki staðizt gegn eiðfestum framburðum allra framanskráðra vitna, sem hafa innt af höndum verðlagseftirlit í verzlun E. J. Waage. Virðist augljóst, að óreiða kærða í þessum efnum hefur mjög torveldað og tafið verðlagseftirlit í verzluninni.

Með óreiðu þeirri, er hér var lýst, hefur kærði að áliti réttarins gerzt sekur um brot á ákvæðum reglugerðar nr. 43 frá 7. marz 1939 svo og auglýsingar viðskiptaráðs nr. 5 frá 11. marz 1943, og verður að refsa honum fyrir þetta samkvæmt lögum nr. 3 frá 1943.

III. Við rannsókn málsins og rekstur hefur kærði verið óspar á ýms mótmæli, sem við nánari rannsókn hafa reynzt með öllu ástæðulaus. Á sama hátt hefur hann blandað inn í málið atriðum og skjölum, er ekki hafa sjáanlega neina þýðingu fyrir úrslit þess. Þetta hefur bæði tafið rekstur málsins og aukið mjög fyrirhöfn dómarans. Verður að víta kærða harðlega fyrir þetta.

Meðal ýmissa skjala, sem kærði hefur ritað og verjandi hans lagt fram í málinu, eru skaðabótakröfur á hendur *réttvisinni*, alls að fjárhæð kr. 228.79. Kröfurnar virðast byggðar á því, að trúnaðarmenn verðlagsstjóra og Friðrik Guðmundsson tollþjónn hafi bakað verzlun E. J. Waage tjón með afskiptum af verðlagningu í verzluninni. Kröfur þessar virðast vera einstæð fjarstæða og verða ekki teknar til greina.

Ummæli kærða í rjskj. nr. 15 „— *ósannindavaðall S. S. í eiðf. og A. Kr.*“ — „*svo langt gengið í ofsókn*“ — „*eiðurinn misnotaður*“ — eru tilhæfulaus og móðgandi og verða því dæmd dauð og ómerk. Svo virðist og bera að víta verjandann, Erlend Björnsson héraðsdómslögmann, fyrir að hafa lagt skjal þetta fram í málinu.

Brot kærða á verðlagsákvæðum eru smávægileg í þeim skilningi, að ólöglegur ágóði er óverulegur, en aftur á móti hefur kærði tvívegis áður gerzt sekur um brot á verðlagsákvæðum.

Refsing sú, sem kærði hefur til unnið samkvæmt framanrituðu, þykir með tilvisun til 9. gr. laga nr. 3 frá 13. febrúar 1943 hæfilega ákveðin 1000 króna sekt til ríkissjóðs, og komi 30 daga varðhald í stað sektarinnar, ef hún verður ekki greidd innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa.

Eftir þessum úrslitum ber að dæma kærða til greiðslu alls sakarkostnaðar.

Erlendur Björnsson héraðsdómslögmaður krefst þess, að málsvarnarlaun hans verði greidd af almannafé. Samkvæmt framanrituðu verður sú krafa hans ekki tekin til greina, og þar eð kærði hefur sjálfur ráðið héraðsdómslögmanninn til þess að fara með mál þetta, telur rétturinn ákvörðun málsvarnarlauna sér eftir atvikum óviðkomandi.

Rekstur málsins hefur verið vitalaus.

Því dæmist rétt vera:

Kærði, Jón E. Waage, greiði 1000 króna sekt til ríkissjóðs, og komi 30 daga varðhald í stað sektarinnar, verði hún ekki greidd innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa.

Svo greiði og kærði allan kostnað sakarinnar.

Framangreind meiðandi ummæli eiga að vera dauð og ómerk. Dóminum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

Föstudaginn 28. marz 1947.

Nr. 126/1946. Bæjarstjórn Neskaupstaðar f. h. bæjarsjóðs

(Hrl. Sveinbjörn Jónsson)

gegn

H/f Sæfinni (Hrl. Theódór B. Líndal).

Setudómari próf. Ólafur Lárusson
í stað hrd. Árna Tryggvasonar.

Útsvarsmál.

Dómur hæstaréttar.

Guðmundur Eggerz, fulltrúi bæjarfógetans á Akureyri, hefur kveðið upp hinn áfrýjaða úrskurð.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til hæstaréttar með